

Medewerking gevraagd. — Bij voldoende medewerking zal ik trachten een zoo volledig mogelijke lijst samen te stellen van de tot heden in ons land aangetroffen bijen- en wespensoorten (*Hymenoptera aculeata*). Wij zullen dan meteen iets te weten kunnen komen omtrent hun verspreiding over ons land.

Voor de *bijen* kan de lijst van Ritsema (Tijdschrift voor Entomologie, Band 22, 23, 24) als grondslag dienen, maar ze zal wel eenige revisie noodig hebben, daar er pas na 1880 betrouwbare monographiëen over de meeste Europeesche bijengeslachten verschenen zijn (Schmiedeknecht, Friese, Ducke, Alfken e. a.) Voor de inlandsche wespen ken ik alleen de lijst van Snellen van Vollenhoven (1858!) in Herklots, Bouwstoffen voor een fauna van Nederland en Ritsema's lijst van plooiwleugelige wespen (1879), vermeldend 29 solitaire en 8 sociale wespen. Nu lijkt mij de lijst van Snellen van Vollenhoven geheel verouderd, vooral wegens de onbetrouwbaarheid der werken, waarmee de oudere entomologen hun soorten moesten determineren.

De solitaire wespen zouden dus eindelijk eens een goede beurt kunnen krijgen. Wie wil medewerken, schrijve mij een briefkaart en vermeld daarop voorloopig alleen het aantal soorten, dat hij bezit en de titels der werken, die hij voor de determinatie gebruikte. Laat ieder, die kan, hieraan meedoen: onze hymenoptera zijn al veel te lang verwaarloosd!

Bilthoven.

B. E. BOUWMAN.

Hoe hoog vliegen de trekvogels. Over deze belangrijke twistvraag vinden wij weer eenige gegevens in *The Ibis* van April 1919 door Capt. Collingwood Ingram verzameld uit mededeelingen van verschillende vliegeniers. De meeste waarnemingen hebben betrekking op vluchten van kieviten, die aangetroffen werden meestal op een hoogte van 2000 M. en zelfs tot 2800 M. toe. De snelheid van hun vlucht werd berekend op 50 Engelsche mijlen per uur. Op 25 Nov. 1915 nam Col. Portal een vlucht van ganzen of eenden waar duizend meter boven zijn vliegtuig, dat een hoogte had bereikt van 2800 M. De vogels waren dus bijna vierduizend meter hoog, een getal dat al mooi herinnert aan Gätke's schattingen. Ook andere waarnemers zagen ganzen op een hoogte van ± 3000 M. Luitenant Rissen zag in Augustus 1914 twee groote vogels 5000 M. hoog, naar vermoeden waren het kraanvogels. Bij Bethune werd een vlucht van vinkachtige vogels gezien op ruim 3000 M. hoogte en bij Arras ruiters of snippen 4000 M. hoog. Reigers en regenwulpen werden gezien op een hoogte van 1000 M. Collingwood maakt de opmerking, dat vogels niet alleen hoog vliegen gedurende den trek, maar ook in den heeten zomer om de frischheid. In 't bijzonder torenzwaluwen en duiven zouden dit doen, evenals de gewone zwaluwsoorten.

T.

Milaan. — Zaterdag 19 April waren we met ons tweeën op een vogelexcursie naar Velsen, toen we bij Westerveld een grooten roovertvogel zagen vliegen, die zeer dichtbij kwam en toen een Milaan (oud ♂) bleek te zijn. Twijfel is uitgesloten. 't Dier schreefde zich hoog op en verdween in Noordelijke richting.

Amsterdam.

WOUTER VAN DIEREN, HEINRICH WANSLEVEN.

Boschruiter. — Wellicht interesseert het u dat ons heden een boschruiter (*Totanus glareola*) ♂ werd gebracht voor 't Museum, geschoten te Tilligte. Waarschijnlijk broeden zij daar; het land daar (Nollershagen) is een dorado voor zulk soort vogels. Gruttos, tureluurs, snip- en pluvierachtigen broeden daar veel.

Denekamp.

M. H. A. STARING.

Lacerta vivipara. — Op Zondag 11 Mei 1919 ontmoette ik in de duinen ten westen van Bloemendaal een volwassen exemplaar van *Lacerta vivipara*; in de onmiddellijke nabijheid bevonden zich eenige exemplaren van *Lacerta agilis*. Daar G. Willems (zie *Levende Natuur* Jaargang XXI, pag. 126) reeds Leiden en Noordgouwe op Schouwen als vindplaatsen opgeeft, rijst de vraag, of deze soort bezig is ook het duinterrein binnen te dringen. Het is van belang, hierop te letten. Vergissing is buitengesloten, want ik heb het diertje eenigen tijd in de hand gehad. Het is zeer goed mogelijk, dat de kleine hagedis haar woongebied naar het westen tot aan de Nederlandsche kust uitbreidt.

P. TESCH.

Kalkplanten. — Op blz. 5 van de vorige aflevering uit Sipkes zijn bevreemding over het voorkomen van kalkplanten (*Carlina*) in de Berger Duinen. Ik vond ze er vaak en ook andere soorten, maar steeds om en bij de broedplaatsen der zilvermeeuwen, die met hun uitwerpselen en uitgebraakte voedselresten heel wat kalk in het duin brengen. Het zand zelf is tot een diepte van 10 à 12 Meter kalkarm.

Boschanemonen op natte standplaats (blz. 4) vindt men door heel Twente en ook in Brabant. Is het niet een karakterplant voor broekland?

Bloemendaal.

VAN DER SLEEN.